

Sensorveiledning SOS2009, våren 2018

SOS2009 Medier og samfunn består av skriftlig eksamen på fire timer. Studentene ble bedt om å gjøre rede for og drøfte to av følgende tre begrep/teorier:

1. Medievelferdsstat
2. Mediering
3. Medialisering

Hvert delsvar bør telle omlag 50% av samlet karakter. Studentene har fått beskjed om at følgende inngår i vurderingen:

- ✓ Om relevante begreper/teorier/forskning fra pensum er trukket inn.
- ✓ Om relevant bruk av eksempler viser at begrepene/teoriene/forskningen er forstått.
- ✓ Om en tar høyde for at begrepene/teoriene/forskningen kan være omstridt.

Videre er følgende spilt inn:

- ✓ Formuleringen «gjør rede for og drøft» innebærer at en både bør klargjøre hva ordet betyr og hvordan det inngår i mediesosiologien, og drøfte hvordan det kan brukes i analysen av medier og samfunn, med blick for ulike perspektiver, pluss/minus-faktorer e.l.
- ✓ Å bruke pensum i bredden er bra, men en bør samtidig være fokusert.
- ✓ I en drøftingsoppgave bør det være både en liten innledning, en hoveddel med faglig belysning og drøfting, samt en avrundning.

Hvis en student bare besvarer ett begrep skal dette trekkes kraftig, men ikke automatisk medføre stryk. Dersom drøftingen av begrepet er særdeles god, *kan* det vurderes om kandidaten skal få ståkarakter. Hvis alle tre begrepene besvares, skal dette IKKE krediteres. Kandidater skal vurderes ut fra det som er oppgitt, det vil si to begreper. I slike tilfeller blir det opp til sensor å vurdere hvilke to besvarelser som skal legges til grunn. Ved stor variasjon bør de to beste besvarelsene velges.

De tre begrepene kan selvsagt beskrives og drøftes på varierte måter. Det som presenteres nedenfor gir en pekepinn om hva som har vært vektlagt i vårens kurs.

1. Medievelferdsstat

Begrepet ble introdusert som del av forelesningene «Allmennkringkasting vs kommersiell kringkasting» og «Meningspresse eller seddelpresse?». Rammen for disse var en generell hypotese om at det er sammenheng mellom samfunnets organisering og medienes oppbygging og funksjonsmåte. Makt var et sentralt begrep i forelesningene, med fokus på både politiske forhold og økonomiske strukturer.

Selve begrepet medievelferdsstat brukes av Syvertsen m.fl for å beskrive de nordiske landenes mediesystem, som de mener reflekterer disse landenes velferdsstater. Medievelferdsstaten beskrives gjennom pilarene i) offentlig eid og universelt tilgjengelig, ii) institusjonalisert frihet fra redaksjonell innblanding, iii) en kulturpolitikk som inkluderer media for å fremme mangfold og likhet, samt iv) konsensusløsninger. Dette kan relateres til den konkrete mediestrukturen i Norden, samt hvordan disse er koblet til politiske og økonomiske strukturer. Det vil være et pluss å vise forskjellen mellom den nordiske modellen og f.eks det liberale mediesystemet i USA.

2. Mediering

Gjennom kurset ble mediering flere ganger framhevet som et av kursets grunnbegreper, som kan kobles til en rekke andre temaer. Begrepet ble introdusert ved å peke på media som mellomledd i kommunikasjonsprosessen, forstått som kobling, kanal, arena og plattform for sirkulasjon av informasjon og ideer.

Senere ble det utdypet ved å peke på hvordan medieringen handler om at mediene gir oss tilgang til hendelser vi ikke har erfart, preger vår virkelighetsforståelse, samt etablerer relasjoner mellom oss og storsamfunnet. Via informasjonskontroll og holdningspåvirkning kan besvarelsen relateres til makttematikk. Det er også mulig å berøre hvordan medieringen ble oppfattet i mediesosiologiens fire faser, eventuelt drøfte forskjellene på metaforer som *portvakt*, *plattform* eller *mellomledd*, samt *vidu mot*, *speiling av* eller *guide til* virkeligheten. Det kan også gjøres en drøfting ut av at media ikke er det eneste mellomleddet i samfunnet; også familien, skolen, kulturlivet, religionen osv kan sies å ivareta medierende funksjoner.

3. Medialisering

Også begrepet medialisering ble berørt flere steder gjennom forelesningene. Det ble koblet til tendensen til at politikk, arbeidsliv, familieliv, religion osv orienterer seg mot og preges av mediene. Dette skjer f.eks når både politikerne og de politiske utspillene tilpasser seg til medias logikk, eventuelt når politikken eller religionens aktiviteter utøves gjennom medier. Slik får media en makt som ikke bare innvirker på mennesker, men på samfunnets øvrige institusjoner fungerer. Makttemaet vil derfor være sentralt her, samtidig som det er viktig å se hvordan temaet framstår ulikt alt etter om et konflikt- eller integrasjonsperspektiv legges til grunn.

En mulig måte å nyansere begrepet, er å nevne hvordan media kan ha en både konserverende, pluralistisk og kritisk virkning på samfunnet. Studenten bør drøfte tidsdimensjon, ettersom medialisering nok gradvis har blitt viktigere. Koblet til dette kan også mediesosiologiens faser trekkes inn, med drøfting av hvorvidt skiftende oppfatninger av medias makt kan innvirke på vår forståelse av medias innvirkning på samfunnets ulike institusjoner og praksiser.